VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO

LAUSUNTO

21.11.2016 Dnro 102/61/16

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Valtakunnansyyttäjänviraston lausunto

Kuulemis- ja lausuntopyyntö 10.11.2016 koskien Valtioneuvoston täydentävää jatkokirjettä U 22/2015 vp eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi terrorismin torjumisesta sekä terrorismin torjumisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta

Täydentävään jatkokirjeeseen liitetystä muistiosta 10.11.2016 OM 2016-00264 ilmenevin tavoin kysymys on tässä vaiheessa siitä, miten Suomen tulee suhtautua niihin muutoksiin ja lisäyksiin, joita on ehdotettu tehtäviksi direktiiviin oikeus- ja sisäasiat -neuvoston kokouksessa 10. - 11.3.2016 hyväksytyn yleisnäkemyksen jälkeen.

Valtakunnansyyttäjänvirasto jakaa esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 37/2016 vp ilmenevät huolenaiheet, jotka liittyvät terrorismirikoksia koskevien rangaistussäännösten ja perustuslain 8 §:n mukaisen laillisuusperiaatteen ja sen vaatimusten väliseen suhteeseen. Terrorismirikoksiin liittyvän sääntelyn epätäsmällisyys ja epätarkkarajaisuus ovat ongelmallisia lain ymmärtämisen ja omaksumisen, mutta myös sen soveltamisen kannalta.

Muistiosta 10.11.2016 ilmenee, ettei Suomella ole juurikaan mahdollisuuksia vaikuttaa direktiiviin tehtäviksi ehdotettuihin muutoksiin ja lisäyksiin. Näyttää siltä, että Suomen on hyväksyttävä kaikki muutokset ja lisäykset siitä huolimatta, että ne voivat olla ongelmallisia artiklojen 8, 9, 11 ja 15 osalta, kun niitä tarkastellaan ihmis- ja perusoikeuksien näkökulmasta.

Terrorismirikoksia koskevat rangaistussäännökset sisältyvät rikoslain 34 a lukuun. Luvun 7 §:n mukaan syytteen nostamisesta siinä tarkoitetuista rikoksista päättää valtakunnansyyttäjä. Terrorismirikoksia koskeva syyteharkintavalta kuuluu toisin sanoen yksinomaan valtakunnansyyttäjälle. Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksen 9 §:n 1 mo-

Käyntiosoite Albertinkatu 25 A 00180 Helsinki
Postiosoite PL 333 00181 Helsinki
Puhelin 029 562 0800
Telekopio 029 562 0888
Sähköpostiosoite vksv@oikeus.fi

mentin 1 kohdan mukaan ensisijaisesti apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee asiat, jotka koskevat yksinomaan valtakunnansyyttäjän toimivaltaan kuuluvia rikoksia.

Valtakunnansyyttäjänvirastossa terrorismirikoksia koskevan syyteoikeusjärjestelyn on tulkittu tarkoittavan sitä, että apulaisvaltakunnansyyttäjän ratkaistavaksi saatettavat terrorismirikoksia koskevat syyteharkinnat on valmisteltava ensisijaisesti virastossa. Käytännössä valmistelusta vastaa tällöin terrorismirikoksiin erikoistunut valtionsyyttäjä. Jos valmistelua ei voida tehdä valtakunnansyyttäjänvirastossa esimerkiksi asioiden suuren määrän vuoksi, sen tekee terrorismi- ja sotarikoksiin koulutuksen saanut kihlakunnansyyttäjä. Tehtävään valittujen kihlakunnansyyttäjien kouluttaminen aloitetaan ensi vuonna.

Valtakunnansyyttäjänvirasto katsoo, että terrorismirikoksia koskeva syyteoikeus ja -harkintajärjestely luo edellytykset sille, että syyteharkinnassa ja sitä edeltävässä esitutkinnassa otetaan asianmukaisesti huomioon terrorismirikoksiin liittyvät ihmis- ja perusoikeuskysymykset, mukaan lukien laillisuusperiaate ja sen asettamat vaatimukset. Tämä on omiaan vähentämään ja rajaamaan, joskaan ei poistamaan, terrorismirikoslainsäädäntöön liittyviä ihmis- ja perusoikeusongelmia. Valtakunnansyyttäjänvirasto toteaa, että terrorismirikoslainsäädännön ihmis- ja perusoikeuskysymyksiin liittyvään koulutustarpeeseen olisi hyvä kiinnittää huomiota myös esitutkintaviranomaisissa ja tuomioistuinlaitoksessa.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä Raija Toiviainen

Valtionsyyttäjä Tom Laitinen

Käyntiosoite Albertinkatu 25 A 00180 Helsinki
Postiosoite PL 333 00181 Helsinki
Puhelin 029 562 0800
Telekopio 029 562 0888
Sähköpostiosoite vksv@oikeus.fi